

28. oktober 2021

Til Rovviltnemndene region 4 og 5

Kopi Sekretariatet
Klima- og miljødepartementet

Klage på vedtak om lisensfellingskvote på ulv innenfor ulvesonen for 2022

Foreningen Våre Rovdyr (FVR) klager herved på vedtaket om kvote og område for lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen i 2022 datert 12.10.2021. Vedtaket strider med naturmangfoldloven § 5 om artenes mulighet til å leve i sine naturlige utbredelsesområder i levedyktige bestander. Vedtaket oppfyller heller ikke forutsetningen i naturmangfoldloven § 18, andre ledd, om at vedtaket ikke skal true bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. FVR kan heller ikke se at nml § 18, første ledd, bokstav C kan benyttes for hjemmelsgrunnlag for felling av alle de fire flokkene. Det foreligger ikke noe kunnskapsgrunnlag eller forskning som tilsier at flokkene utgjør noen som helst fare av helse- og sikkerhetshensyn eller ivaretagelse av andre offentlige interesser av vesentlig betydning. I sterk kontrast til dette så får vi mange tilbakemeldinger fra lokalbefolkningen at det er en stor belastning av naturlige tilhørende arter blir skutt ned fra 1. januar i deres nærområde.

Kritisk truet

Vi må igjen minne om ulvens status på norsk rødliste som er kritisk truet (CR). Det betyr at arten har svært få reproduserende individer i Norge, etter det såkalte D1 kriteriet. Det er kun lederdyrene i en ulvflokk som er reproduserende og det er derfor helt avgjørende at forvaltningen tar hensyn til dette. Selv om det er flere årvalper på vandring i Norge bidrar ikke dette til en forbedret status for ulven i norsk natur. Rovviltnemndene tar ikke hensyn til dette aspektet og bidrar ikke til en forvaltning med målsetting om å fjerne ulven fra norsk rødliste. Naturmangfoldloven § 5 er tydelig på bevaring av genetisk mangfold på lang sikt er lovpålagt, noe dette vedtaket på ingen måte tar hensyn til.

Hjemmelsgrunnlaget og Naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav c

Rovviltnemndene begrunner uttaket av hele fire flokker av ulv i naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav c. Vedtaket legger kun til grunn kun noen få kriterier og synes å ha fullstendig oversett belastningen som befolkningen påføres ved å skyte ulv i nærrområder, at befolkningen mister opplevelser ved å gå i naturen og de næringsmulighetene som tilstedeværelse av rovdyr representerer.

Nemndene skriver følgende: «Beitebruk som ikke får nyttiggjort hele utmarka fører til matsvinn og bidrar til avvikling av kulturlandskapet». Hvor nemndene har dette fra er et mysterium og strider med gjeldende forskning på området. Spesielt husdyrproduksjon av sau har mange av de siste årene ført til et gedigent overskudd av sauekjøtt som har havnet rett på fryselager og har måtte blitt solgt til utlandet for dumpingpriser. Dette er stikk i strid med det som nemndene legger fram, det er mer produksjon av sauekjøtt som medfører matsvinn og dumping av naturfiendtlig kjøtt. Når det gjelder kulturlandskapet er forskningsinstitusjoner tydelig på at det ikke er rovdyr som står for mindre kulturlandskap, men større strukturendringer i landbruket som er grunnen. Det er ingen bønder som går til setra med 5 kyr og 20 geiter for å vedlikeholde gressvollene slik det tidligere var.

Andre interessegrunner er på ingen måte redegjort for i vedtaket til nemndene. Det er kun plukket ut noen få interesser som et fåtall av Norge befolkning bedriver. Det er for eksempel kun 3,4 prosent av befolkningen som jakter og enda færre som bedriver jakt på hjortevilt. Dette presenteres som en belastning, men det blir på ingen måte vurdert de negative konsekvenser for jakt på rovdyr utgjør for befolkningen. Det er faktisk en god del mennesker som oppsøker naturen og ønsker alle

Den vurderingen som blir gjort for å finne grunnlag for nml § 18, første ledd, bokstav c er på ingen måte kunnskapsbasert. Det kan ikke være slik at nemndene kan vise til et fåtall av befolkningen som har klart å lage mye støy omkring ulvens tilstedeværelse. Her kan spørreundersøkelsen til NINA om «Nordmenns holdninger til store rovdyr»¹ trekkes fram, som tydelig viser at befolkningen ønsker rovdyr, også befolkningen som bor der det allerede finnes rovdyr. Folk flest ønsker derfor ulven tilstede som en del av en intakt natur og de økologiske funksjonene store rovdyr representerer.

Skyting er ikke konfliktdempende

At nemndene i sitt vedtak hevder at skyting av en kritisk truet art i norsk natur er konfliktdempende og også sterkt misvisende. I tillegg strider dette også med forskning som finnes på feltet. Forskning fra Wisconsin² viser at selv om det tillates jakt på store rovdyr, øker ikke dette ikke aksepten og kan derimot heller føre til legitimering av skyting på ulv.

Om nemndene ønsker et lavere konfliktnivå i rovviltforvaltningen må først og fremst vedtakene ha et solid faglig grunnlag og vise til anerkjent forskning innenfor feltet før de legger til grunn synsing og personlige oppfatninger. Både utsagnet om å unngå matsvinn, bevaring av kulturlandskapet og tiltakene for konfliktdemping tyder på akkurat det motsatte. Det er ikke skyting av kritisk truede arter i norsk natur som vil bidra til konfliktdemping, men kunnskap og kjennskap til hvordan man lever sammen med rovdyr. Om nemndene gir inntrykk av at dette er noe de skal bekjempe med skyting, så vil det absolutt ikke gi inntrykk av at tilstedeværelse av rovdyr er noe vi må tilpasse oss og

¹ <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2451994>

² <https://news.wisc.edu/tolerance-of-wolves-in-wisconsin-continues-to-decline/>

lære oss å leve med. Vi står midt i en naturkrise med omfattende tap av dyrearter verden over, uten at det på noen måte gjenspeiles i nemndenes vedtak eller ytringer i det offentlige rom.

Fare for å skyte dyr fra nærliggende revir med genetisk viktige individ

Som kjent grenser Rømskog-reviret til det nå nyetablerte Settenreviret med svært viktige genetiske individ som er avgjørende for den alvorlige innavlsgraden ulver i Norge har. Nå er det også dokumentert at lederparet i Settenreviret har fått valper. Om nemndene hadde ment å ta forholdsregler for å unngå å felles dyr fra Settenreviret, så hadde nemndene ikke tatt med Rømskog-reviret i lisenskvoten.

I slutten av januar i 2021 ble det skutt for dyr som ikke tilhørte flokken som skulle felles i Aurskog³. Når lisensfellingsperioden får gå helt til 15. februar etter at lederparet i den opprinnelige flokken ble skutt, så utgjør dette en særdeles stor fare for å skyte andre dyr. Her hadde også Statsforvalteren mulighet til å stoppe jakten tidligere, men dette blir ikke gjennomført i praksis. Selv om nemndene i vedtaket gir Statsforvalteren mulighet til å både justere lisensfellingsområde og lisensfellingsperiode for å redusere mulighetene for at andre dyr fra nærliggende revir skytes, er ikke dette et god nok tiltak. Ulv er fortsatt et dyr med stor vandringskapasitet og ungvulver kan ta seg inn i områder som ikke lederparet kontrollerer. Dette medfører dermed at om det skal foregå jakt i Rømskog-reviret utgjør dette en akutt fare for å skyte genetisk viktige individ som vil ha betydning for hele Norges bestand og forvaltning i lang tid framover. Jakt i tilliggende revir til Settenreviret kan dermed ikke tillates.

Domsavgisler

NOAH – for dyrs rettigheter gikk til sak mot Staten for fellingen av Letjenna-reviret som ble skutt i januar 2020. I juli 2021 kom dommen fra Oslo tingrett som ga NOAH full seier. Tingretten mener at selv om bestandsmålet er nådd, så er det ikke slik at flokker innenfor ulvesonen kan skytes. Felling må allikevel hjemles i lovverket, og FVR kan ikke se at noen av de fire flokkene som er foreslått i vedtaket kan begrunnes i verken nml § 18, første ledd, bokstav b eller c. Selv om justeringen av nml § 18, andre ledd om at måloppnåelse av bestandsmålet skal vektlegges, er det fortsatt ikke slik at norsk lovverk kan settes til side. Politiske vedtak trumfer ikke norsk lovverk og det er tidligere uttalt i stortingsmeldinger og fra ministere at man kan havne i situasjoner hvor man er over bestandsmålet, men at det ikke finnes hjemmel i norsk lovverk til å skyte ulv som kritisk truet art.

Det er bemerkelsesverdig at nemndene igjen gjør et vedtak som på samme måte strider med lovverket slik som vedtaket på Letjenna-flokken i 2019. Det er også oppsiktsvekkende at nemndene velger å gjøre et slikt vedtak før ankebehandlingen av saken er gjennomført og endelig dom foreligger, siden Staten har anket dommen. Nemndene tar dermed en stor risiko for igjen å ha gjort et ulovlig vedtak. Dette i seg selv er svært konflikt drivende. Gang etter gang vedtar nemndene felling av en kritisk truet art som blir omgjort på grunn av lovligheten av Klima- og miljødepartementet. Det er nå på tide at nemndene forholder seg til norsk lovverk, internasjonale avtaler og heller jobber for å bevare truede arter i norsk natur.

³ <https://www.nationen.no/nyhet/skjot-ulvepar-fra-feil-revir-jakta-stanses/>

Konklusjon

Foreningen Våre Rovdyr mener vedtaket klart strider med naturmangfoldloven § 5 og oppfyller ikke premissene i § 18, andre ledd og internasjonale avtaler som Bern-konvensjonen. I nemndenes grunnlag i hjemmel av nml § 18, første ledd, bokstav c redegjøres det kun for en minimal gruppe av befolkningen som på ingen måte er representativ. Det tas ikke hensyn til folk som mener det er en stor belastning av naturlige tilhørende arter blir skutt i nærheten og den økte naturgleden rovdyr fører til for mange mennesker. Det virker heller ikke som om nemndene er interessert i å kartlegge andre sider av saken.

Faren for å skyte genetiske viktige individ i tilknytning til felling av Rømskogreviret er også kritisk og kan på ingen måte tillates. Her har man tidligere akkurat i det samme området forårsaket ulovlig felling av individ som ikke skulle skytes. Det holder ikke med justeringsmulighetene som Statsforvalteren vil inneha, fordi situasjonen utvikler seg fortere enn slike justeringer tillater. De lokale jaktlagene har heller absolutt ingen forutsetninger for å avgjøres individenes tilhørighet, og kan dermed ikke tillates.

På vegne av Foreningen Våre Rovdyr, medlemmer og de stemmeløse i norsk natur,

Alette Sandvik
Daglig leder, as@fvr.no

Ingvild Elise Ihle
Rådgiver, ii@fvr.no